

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาระบบการจ่ายยาแบบหนึ่งหน่วยการใช้ในขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มงานเภสัชกรรม ตั้งแต่เภสัชกรบนหอผู้ป่วยตรวจสอบ Drug Profile กับใบสั่งแพทย์ จนกระทั่งเภสัชกรบนห้องจ่ายยาผู้ป่วยในตรวจสอบยาที่จัด เป็นครั้งสุดท้าย ก่อนนำยาไปยังหอผู้ป่วย

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยเป็นลักษณะการศึกษาไปข้างหน้า (Prospective Study)
2. ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานในระบบกระจายยาแบบหนึ่งหน่วยการใช้
โรงพยาบาลพิจิตร มีดังนี้

ขั้นตอนการทำ Drug Profile

แพทย์มาตรวจคนไข้ที่หอผู้ป่วย
พยาบาลรับใบคำสั่งแพทย์พร้อมกับ
ลอกลง Drug Profile ซึ่งรายละเอียดที่ต้อง
เขียนมีดังนี้

- ชื่อยาและความแรง
- วิธีใช้ยา
- จำนวนยาที่แพทย์สั่งใช้ทั้งหมด (เฉพาะยาเม็ด)
- จำนวนยาที่ใช้ต่อวัน (เฉพาะยาที่เป็นคำสั่งใหม่)

ขั้นตอนการควบคุมคุณภาพครั้งที่ 1

เภสัชกรบนหอผู้ป่วยทำการตรวจสอบ
ความถูกต้องของ Drug Profile
กับใบคำสั่งแพทย์ พร้อมกับลงวันที่ครบ
เจ้าหน้าที่จะนำ Drug Profile และรถเข็นยา
ลงมาที่ห้องจ่ายยาผู้ป่วยใน

ขั้นตอนการเตรียมยา Unit Dose

เภสัชกรห้องจ่ายยาผู้ป่วยใน ทำการตรวจ
สอบฉลากยาเดิมกับ Drug Profile
พร้อมกับเขียนฉลากเพิ่ม/เขียนฉลากใหม่

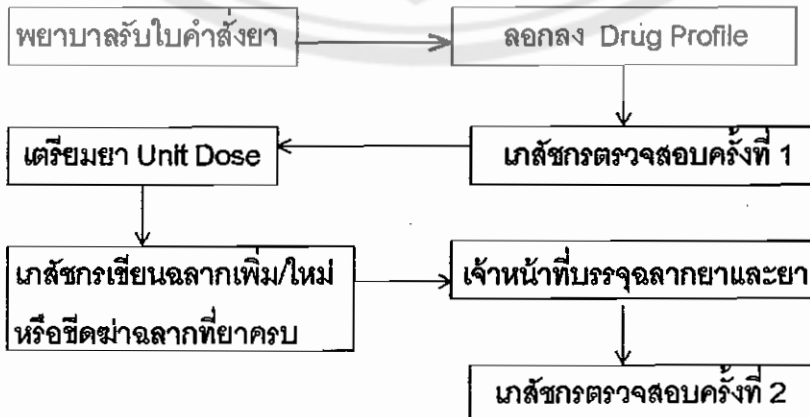
เมื่อมียาตัวใหม่ที่ถูกสั่งใช้จากแพทย์ และขีดฆ่ายาที่มีคำสั่งหยุดใช้ถึงกำหนด หรือถึงกำหนดที่ยาครบ ซึ่งรายละเอียดที่ต้องเขียนมีดังนี้

- ตัวยา
- ความแรง
- วิธีใช้ยา

โดยยาที่ใช้ในเวลาเดียวกันจะถูกเขียนลงในฉลากใบเดียวกัน เช่น ยาที่ใช้ในมื้อก่อนอาหารเช้าทั้งหมด จะเขียนลงในฉลากยา ก่อนอาหารเช้า เป็นต้น จากนั้นเจ้าหน้าที่รับตะกร้าที่มีฉลากยาเขียนไว้เรียบร้อยแล้วบรรจุนฉลากยา และยาใส่ซองตามจำนวนที่เขียนไว้

ขั้นตอนควบคุมคุณภาพครั้งที่ 2

เภสัชกรตรวจสอบความถูกต้องของยาที่จัดเตรียมเสร็จแล้วกับ Drug Profile แล้วจึงนำไปใส่ในกล่องบรรจุยาของผู้ป่วย จากนั้นเจ้าหน้าที่จะนำรถเข็นยากลับไปหอผู้ป่วย

3. ศึกษาเฉพาะยาเม็ดที่มีการใช้ตามวิธีรับประทานมาตรฐานทั่วไป ยกเว้นยาเม็ดที่มีการสั่งใช้แบบตามอาการ เนื่องจากยาฉีด ยาน้ำ และยาใช้ภายนอก ไม่ได้จ่ายแบบหนึ่งหน่วยการใช้ การตรวจจึงแตกต่างจากยาเม็ด ซึ่งเป็นการจัดยาแบบหนึ่งหน่วยการใช้ต่อ 1 วัน โดยจัดยาแยกกันเป็นเวลาเช้า กลางวัน เย็น ก่อนนอน และยาที่ต้องใช้ทันที ในกรณีที่มียาสั่งใหม่

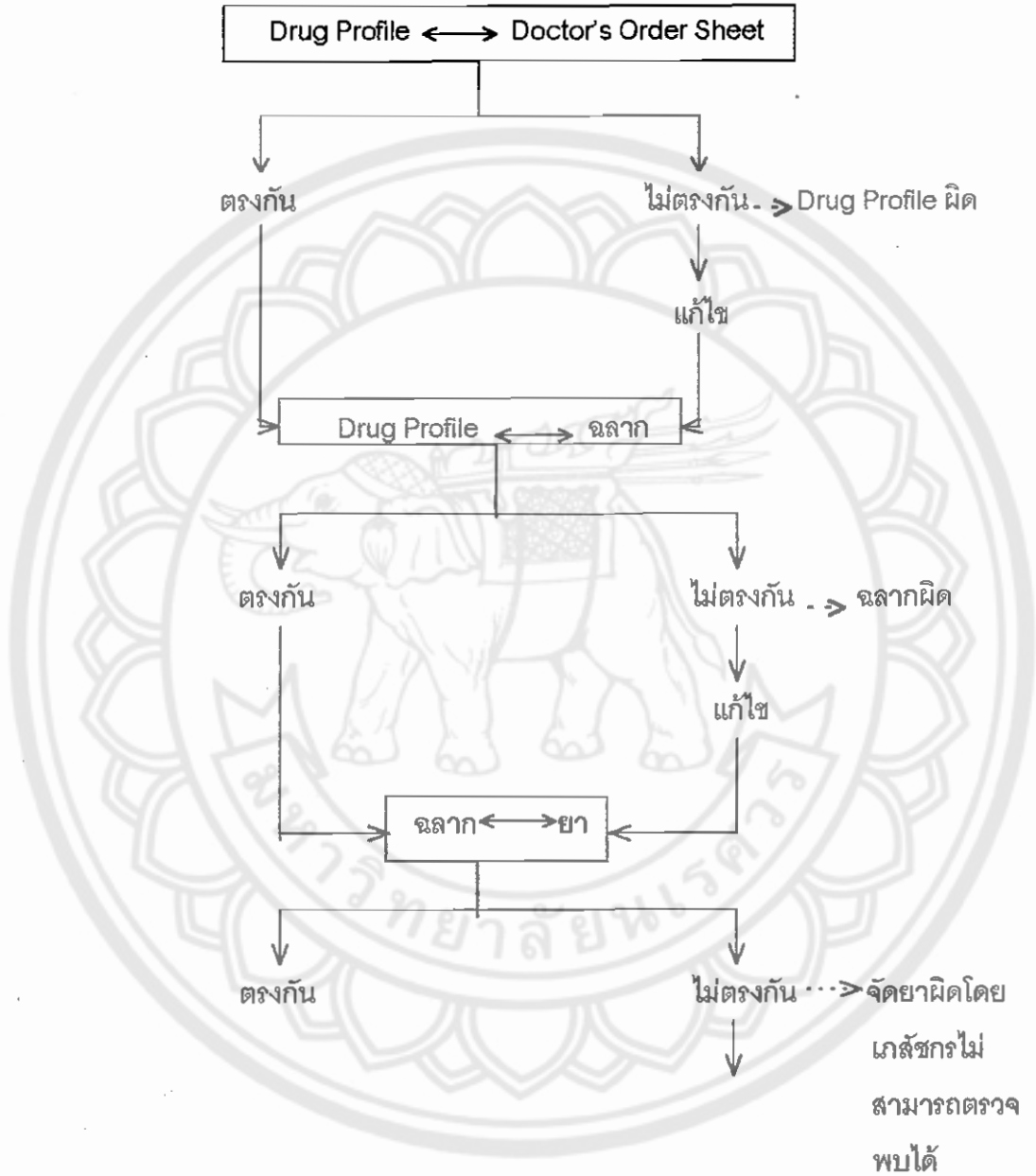
4. ตรวจสอบความคลาดเคลื่อนเฉพาะขั้นตอนทั้งหมดของระบบการกระจายยาแบบหนึ่งหน่วยการใช้ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มงานเภสัชกรรม

วิธีการเก็บข้อมูลและแปลผล

1. สังเกตและเก็บข้อมูลขณะที่เภสัชกรตรวจสอบ Drug Profile
2. สังเกตและเก็บข้อมูลในขั้นตอนการเตรียมยาแบบหนึ่งหน่วยการใช้
3. เก็บข้อมูลอีกครั้ง เริ่มขึ้นหลังจากยาเม็ดทั้งหมดผ่านการตรวจสอบจากเภสัชกรเป็นครั้งสุดท้าย โดยทำการเก็บบนหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 1 มีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้
  - 3.1 ทำการตรวจสอบ Drug Profile ทั้งหมดกับใบสั่งแพทย์
  - 3.2 ทำการตรวจสอบฉลากทั้งหมดกับ Drug Profile
  - 3.3 ทำการตรวจสอบยาเม็ดทั้งหมดกับฉลากยา

เมื่อพบความคลาดเคลื่อนในแต่ละขั้นตอนจะบันทึกลงในแบบบันทึกข้อมูลความคลาดเคลื่อนทันที

ขั้นตอนการเก็บข้อมูลและแปลผล

↔ แสดงถึงการตรวจสอบ

.....> แสดงถึงผลการตรวจสอบ

หมายเหตุ : ขั้นตอนนี้ดำเนินการบนหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 1 หลังจากยาเม็ดที่จัดเตรียมทั้งหมดผ่านการตรวจสอบจากเภสัชกรเป็นครั้งสุดท้าย

ตารางที่ 3-1 แสดงข้อมูลและการแปลผล

กิจกรรม	การแปลความหมาย	ข้อมูลที่ได้
1. ตรวจสอบ Drug Profile กับคำสั่งแพทย์	ตรงกัน ↓ เขียน Drug Profile ถูกต้อง ไม่ตรงกัน ↓ Drug Profile ไม่ตรงกับ คำสั่งแพทย์	- จำนวนขนานยา - เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน - จำนวนงานแทรก - ลักษณะความคลาดเคลื่อน
2. ตรวจสอบฉลากยา กับ Drug Profile	ตรงกัน ↓ เขียนฉลากถูกต้อง ไม่ตรงกัน ↓ เขียนฉลากไม่ตรงกับ Drug Profile	- จำนวนหน่วยการใช้ยา - เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน - จำนวนงานแทรก - ลักษณะความคลาดเคลื่อน
3. ตรวจสอบยาเม็ด กับฉลากยา	ตรงกัน ↓ จัดยาถูกต้อง ไม่ตรงกัน ↓ จัดยาไม่ตรงกับฉลากโดย เภสัชกรไม่สามารถ ตรวจสอบได้	- จำนวนหน่วยการใช้ยา - เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน - จำนวนงานแทรก - ลักษณะความคลาดเคลื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลต่างๆ จะถูกนำมาประมวลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel for Windows 95 version 7.0 และ SPSS for Windows ในการแจกแจงค่าสถิติ
2. ลักษณะและพฤติกรรมการเกิดความคลาดเคลื่อนใช้ค่าร้อยละในการวิเคราะห์
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดความคลาดเคลื่อนในแต่ละขั้นตอนกับปัจจัยต่างๆ เช่น เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงาน จำนวนเกษตรกร จำนวนเจ้าพนักงาน จำนวนงานแทรก และปริมาณงาน ใช้สถิติ Correlation Coefficient

